

Съдържание

Новини	2
Годишнини на членове на БАН (1869–2025) – Ст. Хрусанова	7
Книга от Издателството на БАН „Проф. Марин Дринов“, постъпила във фонда на Централната библиотека на БАН – М. Лишкова	12
Нови постъпления във фонда на Централната библиотека на БАН – М. Лишкова	13

Редакционна колегия: Главен редактор: Стефка Хрусанова (hrusanova.st@cl.bas.bg), доц. д-р Никола Казански (nkazanski@abv.bg), Мария Ефремова (efremova.m@cl.bas.bg), Милкана Лишкова (milkana@cl.bas.bg), Емилия Волева (evoleva@abv.bg)

Снимки: Емилия Волева (evoleva@abv.bg)

Компютърна обработка на изображения и текст: Мария Ефремова (efremova.m@cl.bas.bg)

Приемат се статии за печат във формат word, с основен текст на шрифт Times New Roman 12, след окончателна авторска корекция. Илюстрациите да се изпращат във формат jpg, отделно от текста.

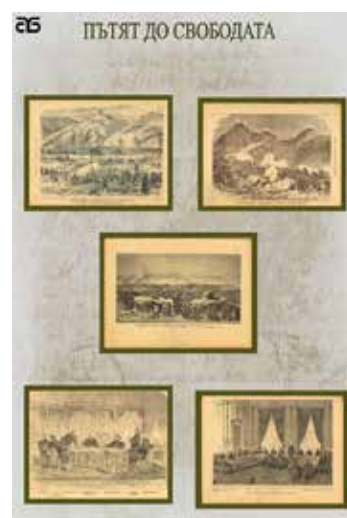
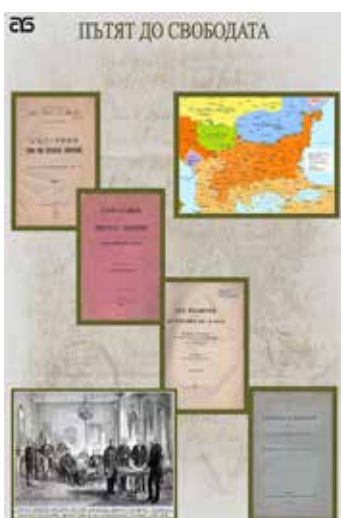
Адрес за кореспонденция
гр. София 1040
ул. „15-ти ноември“ №1
тел: 979 52 54, 979 53 79
<http://www.cl.bas.bg>
E-mail: hrusanova.st@cl.bas.bg

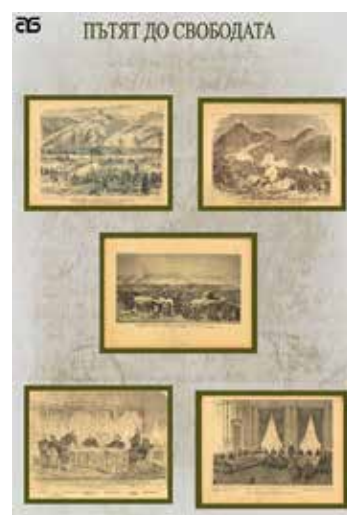
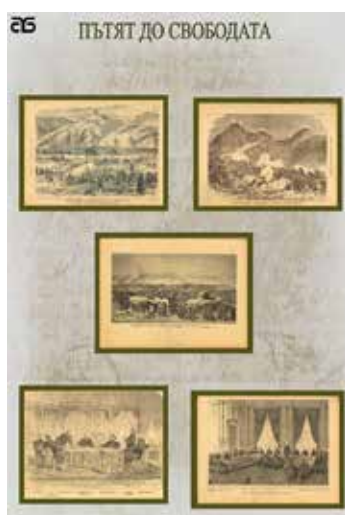
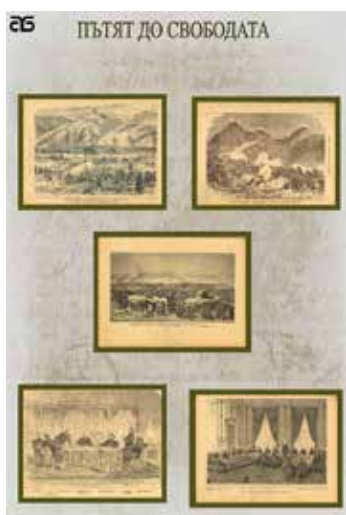
НОВИНИ

1 1 март 2025 г. в Столичната библиотека беше открита документалната тематична изложба „За свободата на България...“, посветена на Националния празник на Република България 3 март. Представени са постери, факсимилета на документи и печатни издания, свързани с Освобождението на България.

4 4 март 2025 г. в Столичната библиотека беше открита фотодокументалната изложба „Пътят до свободата“, посветена на Националния празник на Република България 3 март. Изложбата проследява събитията, довели до Освобождението на родината ни, започващи с Априлското въстание и отзвука от него, с храброто българско опълчение, с хода и боевете на Руско-турската война 1877–1878 г. Представени са спомени и писма на военни кореспонденти и участници в Руско-турската война, както и най-важните исторически документи – Санстефанският и Берлинският договор. Книгите, включени в изложбата, са на български, руски, английски, френски и немски език. Показани са и ценни издания от личните библиотеки на д-р Константин Стоилов, Симеон Радев, Кирил Христов, Панчо Хаджимишев и Димитър Македонски, както и първи издания, книги с автографи и дарствени надписи. Най-старите издания, включени в експозицията, са от 1878 г. Акценти са първото издание на „Записки по българските въстания“ от Захари Стоянов (1884); част от личната библиотека на д-р Константин Стоилов с автограф на автора;

„The war correspondence of the „Daily news“ 1877“ (1878), включващо военната кореспонденция на „Дейли нюз“, писмата на Арчибалд Форбс, Дж. А. Макгахан и други специални кореспонденти в Европа и Азия; „Les protocoles du Congres de Berlin avec le Traite preliminaire de San-Stefano du 19 fevr. (3 mars) 1878; Le Traite de Berlin du 13 juil. 1878“ (1878), съдържащо протоколите на Берлинския конгрес с предварителния Санстефански договор от 19 февруари (3 март) 1878 г. и Берлинския договор от 13 юли 1878 г. Интерес представлява и изданието, написано според автентични документи на Никола Радев – „Защитата на Шипка на 9, 10 и 11 август 1877 год. и историята на първата българска военна светиня Самарското знаме“ (1902). Любопитен момент в изложбата е издание от личната библиотека на Симеон Радев на австралиеца Чарлз Райън, който служи като хирург в Османската империя и участва в Руско-турската война от 1877–1878 г. в Западната османска армия под ръководството на Осман паша. Спомените му „Mit den Turken gegen Russland 1877/78: Kriegserlebnisse eines Arztes“ (1914) отразяват военните преживявания на един лекар от турска страна. Посетителите могат да разгледат и книгата на юриста, публицист и политик Стефан Бобчев „Руско-турска война 1877–1878 г.: Исторически очерки и разкази“ (1898), изданието „Der Friede von Berlin und die Protokolle des Berliner Congresses“ (1878), съдържащо протоколите на Берлинския конгрес с автентичен текст. Много от оригиналните ценни издания, показани на изложбата, могат да се намерят и да се четат в цифров формат на дигиталните платформи на сайта на библиотеката. Ето линкове към някои от тези уникални книги:

<https://ilib.libsofia.bg/bg/lister.php?iid=DO-L10082374>

<https://ilib.libsofia.bg/bg/lister.php?iid=DO-L10235657>

<https://simeon-radev.libsofia.bg/%d0%b8%d1%81%d1%82%d0%be%d1%80%d0%b8%d1%8f-%d0%bd%d0%b0-%d0%b2%d0%be%d0%b9%d0%bd%d0%b8%d1%82%d0%b5/>

<https://serdica.libsofia.bg/files/original/6f1bf42599409d5d4faa69bb2432a854.pdf>

<https://serdica.libsofia.bg/files/original/2733049c6b766fc2b3ced0a4fc58651f.pdf>

<https://serdica.libsofia.bg/files/original/82d440c71adb4a7bb4868c8d81d3ae12.pdf>

На 12 март 2025 г. Централната библиотека на БАН откри изложба по случай 125-годишнината от рождението на Веселин Иванов Бешевлиев (25.03.1900–09.09.1992), филолог, историк и епиграф. Действителен член на Българския археологически институт (1933) и извънреден член на Българската академия на науките (1941). Член на Унгарското ориенталско дружество. Носител на ХердEROVA награда (1972). Действителен член на Саксонската академия на науките (1974).

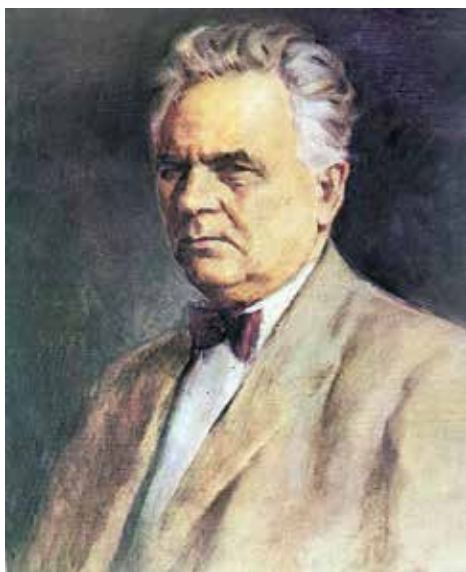

На 19 март 2025 г. се състоя Общото годишно отчетно събрание на Българската библиотечно-информационна асоциация (ББИА) в зала „Проф. Марин Дринов“ на Българската академия на науките със следния дневен ред:

- Доклад на мандатната комисия за легитимността на Общото събрание;
- Приемане на отчетен доклад на Управителния съвет за дейността и годишен финансов отчет на ББИА за 2024 г.;
- Приемане на Програма за дейността и бюджета на ББИА за 2025 г.;
- Разни.

На 20 март 2025 г. студенти от III курс, специалност „Библиотечно-информационни науки“, катедра „Библиотекознание, научна информация и културна политика“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, с ръководител гл. ас. д-р Надя Карачоджукова бяха на учебно посещение в Централната библиотека на БАН. Директорът д-р Силвия Найденова им разказа за историята и колекциите на библиотеката, а след това те разгледаха читалнята и се запознаха по-подробно с различните работни процеси.

На 25 март 2025 г. в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ беше открита изложбата „135 г. от рождението на Чудомир (Димитър Чорбаджийски) – 25.03.1890–26.12.1967“. Винаги е вълнуващо докосването до Чудомировия хумор – чрез неповторимите му разкази, фейлетони, анекдоти, спомени, акварели, рисунки, карикатури. Очевидно е, че в рамките на няколко витрини от една изложба не е възможно да бъде представен талант от неговата величина, но посетителите ще бъдат очаровани от творчеството на хумориста и художника Чудомир, еднакво даровит и в двете области. Цветни корици, много илюстрации, репродукции на акварелни рисунки от богатите фондове на Националната библиотека разкриват колоритния свят на Чудомировите герои.

Творчеството на големите писатели обичайно надхвърля пределите на родината им и в този аспект изложбата представя и част от преводите на Чудомировите творби, съхранявани в Националната библиотека. За Чудомир е писано много – размисли, спомени, разговори, беседи, литературно-критически очерци, но винаги има какво още да се добави. В този смисъл представените в последната витрина издания, посветени на големия творец, макар да не изчерпват темата, недвусмислено подчертават забележителното място на Чудомир в българския културен живот, характеризирайки го като ярко и самобитно явление в родната литература и изкуство.

На 28 март 2025 г. в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ беше открита изложба от поредица „Книжовен калейдоскоп“, посветена на 1920-годишнината от изобретяването на хартията. Изложбата е подготвена в отдел „Специални колекции“ и е представена в зала „История на книгата“. Изобретяването на хартията има огромен принос за развитието и разпространението на цивилизацията. Преди хартията да бъде изобретена, като писмени повърхности са били използвани кости, коруби на костенурки и изрезки от бамбук, но понеже китайската цивилизация е много продуктивна, те се оказват неподходящи поради обема и теглото си. Конопените влакна и коприната са използвани за създаването на хартията, но качеството ѝ, поне в началото, е далече от задоволителното. През 105 г. Цай Лун, поданик на династията Хан (221 г. пр. Хр.–

220 г. сл. Хр.), изобретил хартията от износена рибарска мрежа, кора от черница, влакна от лико и платнени парцали. Тези суровини могли да бъдат лесно намерени, при това на много по-ниска цена в сравнение с цената на коприната. Това позволявало да се произвеждат големи количества хартия. Хартията била използвана в Китай първоначално за опаковане на стоки. Писането върху нея датира от 8 г. пр. Хр. Широката ѝ употреба като писмен носител започва през III век. Из-

ползваният метод за производство на хартия (като се изключи механизмирането му) си остава същият и до ден днешен. Цай Лун е споменат в книгата „100-те най-влиятелни исторически личности“ на Майкъл Х. Харт.

През месец април Българският информационен консорциум организира едномесечен пробен достъп до базата данни „**Modern Construction Online**“ на Birkhäuser Verlag GmbH.

Информационният ресурс предоставя на студенти, архитекти, инженери и специалисти в строителството информация за съвременни строителни техники и материали, което им позволява да бъдат винаги в крак с актуалните тенденции и постоянно да подобряват уменията си в проектирането и изграждането на модерни сгради.

Използването на информация от базата значително задълбочава знанията за строителната индустрия, тъй като тя обхваща всички аспекти на съвременните строителни техники и предлага практически съвети за избор на подходящи материали и методи за всеки проект. Наред с това многобройните илюстрации, схеми, чертежи и диаграми правят техническата информация по-достъпна и лесно разбираема. Повече за базата данни можете да намерите тук: <https://mco.degruyter.com/about-this-database/>.

ГОДИШНИНИ НА ЧЛЕНОВЕ НА БАН (1869–2025)

Стефка Хрусанова, E-mail: hruanova.st@cl.bas.bg

01 март

10 г. от смъртта на АНАТОЛИЙ АЛЕКСЕЕВИЧ ЛОГУНОВ
(30.12.1926–01.03.2015), руски ядрен физик.

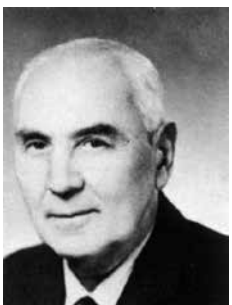
Чуждестранен член (1979).

05 март

110 г. от рождението на ВЕНКО МИЛАНОВ МАРКОВСКИ
(05.03.1915–07.01.1988), поет.

Академик (1979).

06 март

55 г. от смъртта на ДИМИТЪР ЦОЛОВ МАРИНОВ
(28.07.1896–06.03.1970), архитект.

Член-кореспондент (1961).

07 март

70 г. от смъртта на ГЕОРГИ НИКОЛОВ БОНЧЕВ
(06.08.1866–07.03.1955), геолог.

Дописен член (1898), действителен член (1900).

09 март

45 г. от смъртта на ЕВГЕНИЙ МИХАЙЛОВИЧ ЖУКОВ
(23.10.1907–09.03.1980), руски историк, изтоковед.

Чуждестранен член (1969).

10 март
95 г. от рождението на ЧУДОМИР ХРИСТОВ ГОЛЕМИНОВ
(10.03.1930–25.12.2013), юрист.
Член-кореспондент (1989), академик (1997).

12 март
35 г. от смъртта на ПЕТЪР НИКОЛОВ ХРИСТОВ
(27.06.1894–12.03.1990), фармаколог.
Член-кореспондент (1958).

13 март
90 г. от смъртта на ЯН МИХАЛ ЙОРДАН РОЗВАДОВСКИ
(07.12.1867–13.03.1935), полски езиковед-славист.
Чуждестранен член (1926).

15 март
95 г. от рождението на ЖОРЕС ИВАНОВИЧ АЛФЬОРОВ
(15.03.1930–01.03.2019), руски физик.
Чуждестранен член (2001).

15 март
30 г. от смъртта на ИВАН ХРИСТОВ КОВАЧЕВСКИ
(10.05.1904–15.03.1995), фитопатолог.
Член-кореспондент (1961).

16 март

25 г. от смъртта на АЗАРЯ ПРИЗЕНТИ ПОЛИКАРОВ
(09.10.1921–16.03.2000), философ, физик и науковед.
Член-кореспондент (1967), академик (1984).

18 март

60 г. от рождението на ИВО СПАСОВ ПЕТРОВ
(18.03.1965), медик.
Член-кореспондент (2024).

19 март

125 г. от рождението на ЖАН ФРЕДЕРИК ЖОЛИО-КЮРИ
(19.03.1900–14.08.1958), френски ядрен физик и химик, общественик.
Чуждестранен член (1947).

20 март

35 г. от смъртта на ХРИСТО ЯНКОВ ХРИСТОВ
(12.06.1915–20.03.1990), физик.
Член-кореспондент (1952), академик (1961).
Заместник-председател на БАН (1973–1976).

20 март

60 от смъртта на СТЕФАН ЦАНКОВ СТАНЧЕВ
(04.07.1881–20.03.1965), богослов, юрист.
Дописен член (1924), действителен член (1932).

22 март

115 г. от рождението на ЛЮБОМИР ДИМИТРОВ АНДРЕЙЧИН
(22.03.1910–03.09.1975), езиковед.

Член-кореспондент (1952).

23 март

5 г. от смъртта на ИВАН СТОЯНОВ ГУЦОВ
(31.05.1933–23.03.2020), физикохимик.

Член-кореспондент (1995), академик (2003).

23 март

145 г. от рождението на ФРАНЦЕ КИДРИЧ
(23.03.1880–11.04.1950), словенски литературовед-славист.

Чуждестранен член (1947).

23 март

55 г. от рождението на АТАНАС МАРКОВ СЕМОВ
(23.03.1970), юрист.

Член-кореспондент (2021).

23 март

135 г. от рождението на АНДРЕЙ АНАСТАСОВ СТОЯНОВ
(23.03.1890–29.09.1969), пианист, композитор и музикален педагог.

Редовен член (1942).

25 март

125 г. от рождението на ВЕСЕЛИН ИВАНОВ БЕШЕВЛИЕВ (25.03.1900–09.09.1992), филолог, историк и епиграф. Извънреден член (1941).

30 март

40 г. от смъртта на ИНОКЕНТИЙ ПЕТРОВИЧ ГЕРАСИМОВ (09.12.1905–30.03.1985), руски физикогеограф. Чуждестранен член (1958).

30 март

125 г. от рождението на ДИМИТЪР ДИМИТРОВ КАДАНОВ (30.03.1900–07.10.1982), анатом и антрополог. Член-кореспондент (1958).

30 март

145 г. от рождението на СТЕФАН ЛАЗАРОВ КОСТОВ (30.03.1880–27.09.1939), етнограф, драматург. Дописен член (1929).

31 март

5 г. от смъртта на РАЙМАР ЛЮСТ (25.03.1923–31.03.2020), немски физик. Чуждестранен член (1997).

**КНИГА ОТ ИЗДАТЕЛСТВОТО НА БАН „ПРОФ. МАРИН ДРИНОВ“,
ПОСТЪПИЛА ВЪВ ФОНДА НА ЦЕНТРАЛНАТА БИБЛИОТЕКА НА БАН
Милкана Лишкова, E-mail: milkanan@cl.bas.bg**

ДЖАКОВ, Боян. Книга за академик Емил Джаков / Боян Е. Джаков. – София : Издателство на БАН проф. Марин Дринов, 2024. 337 с. : ил. ; табл. ; факс. ; фотографии ; Списък публикации с. 322-326 ; Библиография с. 327-335.

(Живот, посветен на науката)

ISBN 9786192454319

System number [000655176]

„Книга за академик Емил Джаков“ е част от поредицата „Живот, посветен на науката“ на Издателството на БАН „Проф. Марин Дринов“. Академик Джаков е сред основоположниците на университетското преподаване по физика в България, учен и организатор на науката не само у нас, но и зад граница.

Освен като изтъкнат специалист по радиофизика, електроника и метрология, той има обществено значими приноси и с други свои дейности. Оставя трайна следа в историята на науката у нас. През 1963 г. създава Института по електроника на Българската академия на науките, който днес е водещ национален научен център в съвременни области на науката и заслужено носи неговото име. Академик Емил Джаков е бил директор на Института до края на живота си.

**НОВИ ПОСТЪПЛЕНИЯ ВЪВ ФОНДА
НА ЦЕНТРАЛНАТА БИБЛИОТЕКА НА БАН
Милкана Лишкова, E-mail: milkanan@cl.bas.bg**

ВЛАСТТА на киното : Антология на българската филмова мисъл между двете световни войни / Съставител Росен Спасов ; Научен редактор Александър Донеv. – София : Институт за изследване на изкуствата при БАН, 2024. 387 с. ; Биографични данни за автора на гърба на корицата ; Бележки под линия ; Показалец на авторите ; Показалец на изданията ; Показалец на имената ; Показалец на филмите ; Изд. по проект на сектор „Екранни изкуства“ в Института за изследване на изкуствата – БАН „Кинокултура, изкуства и национални образи в България (КИНО.БГ)“

ISBN 9786197619478

System number [000655118]

ДИМИТРОВ, Ангел. България и Република Северна Македония – среща между историята и политиката / Ангел Димитров. – София : Издателство на БАН проф. Марин Дринов, 2024. 256 с. ; Биографични данни отбелязани на гърба на корицата ; Библиография и бележки под линия ; Резюме на бълг., англ. ез.

ISBN 9786192454548

System number [000654866]

ДОБРЕВ, Валентин. Възрожденски орнаменти : Обзавеждане (изображения, скици и описание). Ч. 1. / Съставител, увод Валентин Добрев. – София : Валентин Александров Добрев, 2025. 1 албум ([60] : с цв. ил. ; Съдържа изображения и текст от кн. Резбата в тревненската къща на Цаню Антонов ; Заглавие и текст на англ. ез.: Bulgarian Revival Ornaments.

ISBN 9786199310229

System number [000655396]

КАНДЖЕВА, Вяра. 33 години Община Мирково / Текст и снимки Вяра Канджева, Антоний Ханджийски ; Предисловие Цветанка Йотина. – София : Борина, 2024. 96 с. : с 443 цв. илюстрации и фотографии, портр. ; В книгата са използвани информация и снимки от архива на Община Мирково и от личния архив на Цветанка Йотина (кмет на Община Мирково) ; Съдържа: С обич за Мирково / Цветанка Йотина с. 5.

ISBN 9789545003608

System number [000655231]

НАЦИОНАЛЕН църковен историко-археологически музей. Икони от Националния църковен историко-археологически музей / Александър Кулумджиев и др. ; Научни редактори Александър Кулумджиев и Иван Ванев. – София : Българска патриаршия. Национален църковен историко-археологически музей ; БАН. Институт за изследване на изкуствата, 2024. 547 с. : цветни илюстрации, fotogr., факс., портр. ; Други автори: Веселина Йончева, Дарина Бойкина, Иван Ванев, Иван Рашков, Иванка Гергова, Майя Захаријева, Маргарита Кулумджиева, Мариела Стойкова, Мария Колушева, Наталия Неделчева, Ралица Русева, Тереза Бачева, Цвета Кунева, Цветан Василев ; Библиография с. 515-546 ; Значима, паметна и достойна за отбелязване годишнина / Неофит патриарх български с. 4.

ISBN 9786197619355

System number [000654801]

ПЕТРОВ, Веселин. Установяване и оспорване на произход по българското семейно право / Веселин Петров. – София : Труд и право, 2024. 376 с. : с таблици ; Биографични данни за автора на гърба на корицата ; Бележки под линия ; Библиография с. 369-375.

ISBN 9789546083319

System number [000655121]

ШУМНАЛИЕВ, Димитър. Поема за бохема / Димитър Шумналиев. – София : Колибри, 2024. 317 с. ; Биографични данни за автора на гърба на корицата.

ISBN 9786190215493

System number [000655389]